

PROGRAMUL NAȚIONAL LECTURACENTRAL: PROMOVAREA CĂRȚII ȘI LECTURII ÎN REPUBLICA MOLDOVA (Sinteze pe marginea ediției a 5-a, anul 2022)

Valentina POPA,
ORCID 0000-0001-8345-9797
Ecaterina DMITRIC,
ORCID 0000-0003-4080-0953
**Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Programul Național LecturaCentral este centrat asupra fenomenului lecturii, cu scopul de a promova actul lecturii ca mod de viață al cetățenilor în activitățile cotidiene. Bibliotecile oferă un cadru diversificat de activități prin care comunitățile pot folosi în mod eficient resursele informaționale pentru protejarea și îmbunătățirea calității vieții. Articolul oglindește date statistice comparative privind implicarea bibliotecilor publice teritoriale în implementarea Programului Național LecturaCentral (2021 – 2022), reflectate în Sistemul de Raportare lunară online (ORT): activități de instruire și informaționale, de promovare a lecturii, numărul de utilizatori participanți/instruiți, implicații pro Știința Participativă etc. Programul LecturaCentral, inițiat în anul 2018, este fundamentat pe rolul esențial al bibliotecilor ca parte integrantă a sistemului cunoașterii, ca bază pentru informare și învățare pe parcursul vieții.

Cuvinte-cheie: Programul Național LecturaCentral, cultura lecturii, promovarea lecturii în bibliotecă.

Abstract: The LecturaCentral National Program is centered on phenomenon of reading, aiming to promote the act of reading as a way of life for citizens in their daily activities. Libraries provide a various framework of activities with information resources, which communities can effectively use to protect and improve the quality of their citizens' life. The article examines comparative statistical data regarding the involvement of territorial public libraries in implementation of the LecturaCentral National Program (2021 – 2022), reflected in the Online Monthly Reporting System (ORT). The data considers training and information activities, promotion of reading, number of participants or trained users, implications for Participatory Science, etc. The LecturaCentral program, initiated in 2018, emphasizes essential role of libraries as an integral part of the knowledge system, as a basis for information and lifelong learning.

Keywords: LecturaCentral National Program, reading culture, promotion of reading in the library.

În contextul societății informaționale și a cunoașterii, utilizarea informației are un impact semnificativ în mediul economic, politic, social, cultural etc. În aceste condiții, Programul Național LecturaCentral asigură educația prin lectură, informația reprezentând elementul esențial care stă la baza existenței societății. Programele de lectură diversificate, organiza-

te online și offline, sporesc competențele de comunicare prin promovarea lecturii și a instruirii pe parcursul vieții, ca cerințe esențiale pentru o participare activă la viața socială, prin accesul la informație în orice format. O componentă importantă a Programului Național LecturaCentral prezintă Campania „Septembrie – nicio zi fără lectură”, inițiată încă de la prima ediție a

acestui. Campania include activități și servicii privind promovarea cărții și lecturii, implementate în bibliotecile din sistemul național.

În *Tabelul nr. 1* de mai jos sunt reflectați indicatorii privind implicarea comunității bibliotecare în implementarea programului în anul 2022 ca parte componentă a Campaniei „Septembrie – nicio zi fără lectură”. Rezultatele cu privire la formarea interesului utilizatorilor și non-utilizatorilor bibliotecilor pentru cultura lecturii, implicarea activă în activitățile pentru promovarea cărții și lecturii, contribuția în comunicarea directă între utilizatorii și personalități notorii din țară (scriitori, cercetători, profesori universitari, etc.) au fost indicate în sistemul de raportare ORT în secțiunea „Programul Național Lectura-

Central”, fapt care a permis monitorizarea și evaluarea indicatorilor programului.

În continuare vom urmări starea de lucruri în cadrul programului privind promovarea lecturii, reflectată în *Tabelul nr. 1*. În baza analizei datelor statistice raportate de 1.243 de biblioteci publice cu privire la realizarea activităților programate, relevăm că au fost organizate 27.562 de activități de instruire (22 de activități per bibliotecă), la care au participat 215.455 de utilizatori (8 utilizatori per activitate), dezvoltându-le competențele de cultura lecturii și cultura informației. În activitățile de promovare a cărții și lecturii, organizate în cadrul Programului Național LecturaCentral, au fost implicați 4.558 de parteneri (4 parteneri per bibliotecă), autorități publice locale, mass-media locală, uniuni de creație etc.

Tabel nr. 1. Activități organizate în cadrul ediției a 5-a a Programului

Indicatori	Număr activități	Număr mediu de activități per bibliotecă	Număr participanți	Număr mediu de participanți per activitate
Activități de instruire a utilizatorilor (formarea competențelor de cultura lecturii/cultura informației)	7726	6 activități per bibliotecă	43767	6 participanți per activitate
Activități informaționale de promovare a lecturii organizate în cadrul PNLC: Zile de Informare, reviste bibliografice, elaborarea și distribuirea listelor bibliografice de noi achiziții/tematică/aniversare, prezentarea expozițiilor de carte etc.	10544	8 activități per bibliotecă	80807	8 participanți per activitate
Activități culturale de promovare a lecturii organizate în cadrul PNLC	8233	6 activități per bibliotecă	84109	10 participanți per activitate
Activități de promovare a științei participative organizate în cadrul PNLC: activități de promovare a științei, noilor descoperiri; organizarea de întâlniri între membrii comunității și oamenii de știință cu scop de impact vizibil (asupra sănătății, vieții sociale, mediului etc.); activități de promovare a proiectelor civice cu subiecte de interes ale comunității etc.	1059	1 activități per bibliotecă	6772	6 participanți per activitate
Implicarea partenerilor în activitățile de promovare a cărții și lecturii, organizate în cadrul PNLC	4558	4 parteneri per bibliotecă	x	x
Total activități organizate	27562	22 activități per bibliotecă	x	x

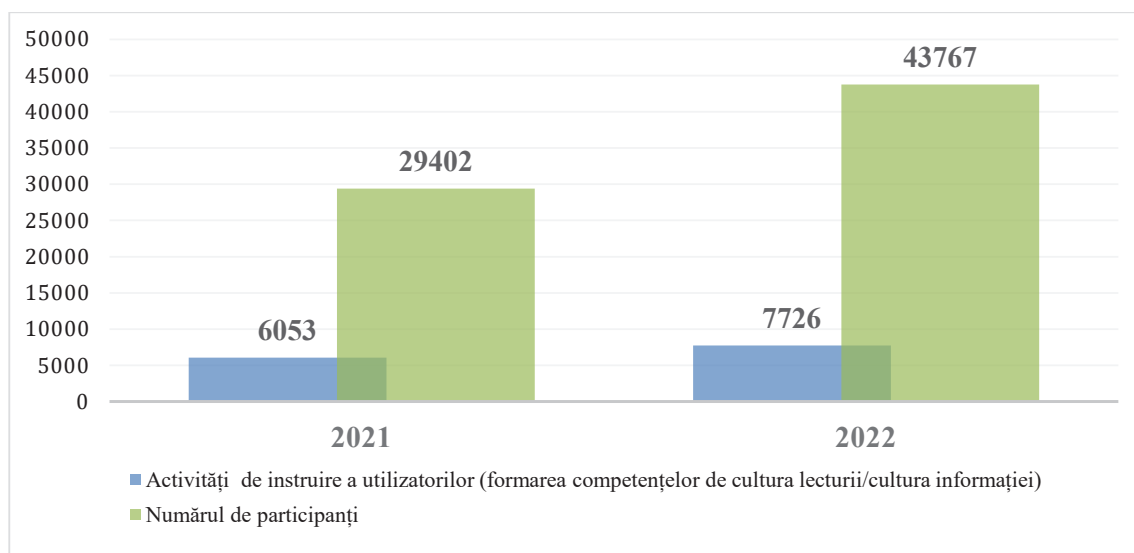
Din perspectiva diagramelor, vom analiza indicatorii statistici privind implicarea comunității bibliotecare în implemen-

țarea programului. Numărul activităților educaționale în formarea competențelor de cultura lecturii/cultura informației sunt

într-o creștere continuă, din anul 2021 până în anul 2022 numărul activităților educaționale s-a majorat cu 1.673 activități,

iar numărul de utilizatori participanți cu 14.365 (vezi *Diagrama 1*).

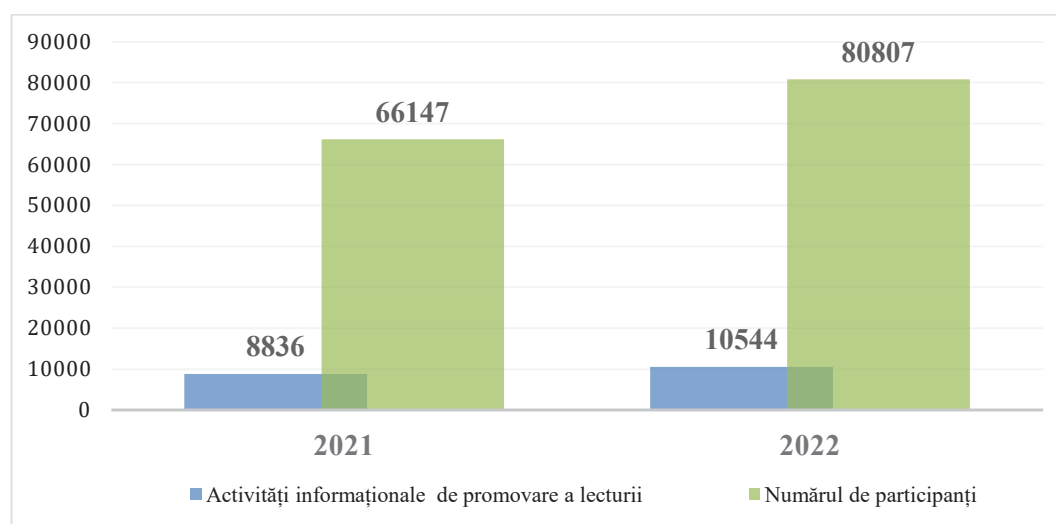
Diagrama 1. Activități privind formarea competențelor de cultura lecturii/cultura informației și numărul de utilizatori instruiți

Dacă ne referim la situația ce ține de desfășurarea activităților informaționale de promovare a lecturii organizate și numărul de utilizatori participanți, se constată

o creștere atât a numărului de activități cu 1.708, cât și a numărului de participanți cu 14.660 (vezi *Diagrama 2*).

Diagrama 2. Activități informaționale de promovare a lecturii organizate și numărul de utilizatori participanți

Legea cu privire la bibliotecă nr.160 din 20.07.2017 vine să accentueze rolul bibliotecii în societatea modernă prin dezvoltarea acesteia ca un serviciu public de asigurare a accesului la lectură și de dezvoltare a inte-

resului pentru informare, învățare, educație și cercetare, activități culturale, precum și prin sporirea capacităților de implicare a bibliotecii în transferul de cunoștințe și în formarea liberă a opiniilor [2].

Rețeaua bibliotecilor publice teritoriale, care are o pondere aparte în sistemul național de biblioteci, s-a implicat activ în promovarea lecturii și atragerea cât mai multor utilizatori participanți. Implicarea bibliotecii și bibliotecarului în formarea și dezvoltarea culturii lecturii în rândurile utilizatorilor ține de:

- învățarea/cunoașterea profundă a resurselor informaționale deținute de bibliotecă, a documentelor actuale, a ratingurilor, topurilor, a lucrărilor menționate în cadrul diverselor concursuri;
- deținerea abilităților de lectură, de conexiune între resurse, promovarea/transmiterea acestor abilități utilizatorilor;
- studierea/cunoașterea necesităților informaționale ale utilizatorilor;
- comunicarea personalizată/în grup cu utilizatorii despre resurse documentare;
- identificarea și recomandarea resurselor de interes pentru utilizatori (indiferent de prezența fizică a acestora în spații);
- utilizarea tehnologiilor informaționale pentru a sprijini lectura;
- stimularea prezentării opiniilor uti-

lizatorilor asupra celor citite (prin forme specifice bibliotecilor, utilizând și noile tehnici informaționale – concursuri, gale, instrumente de socializare etc.);

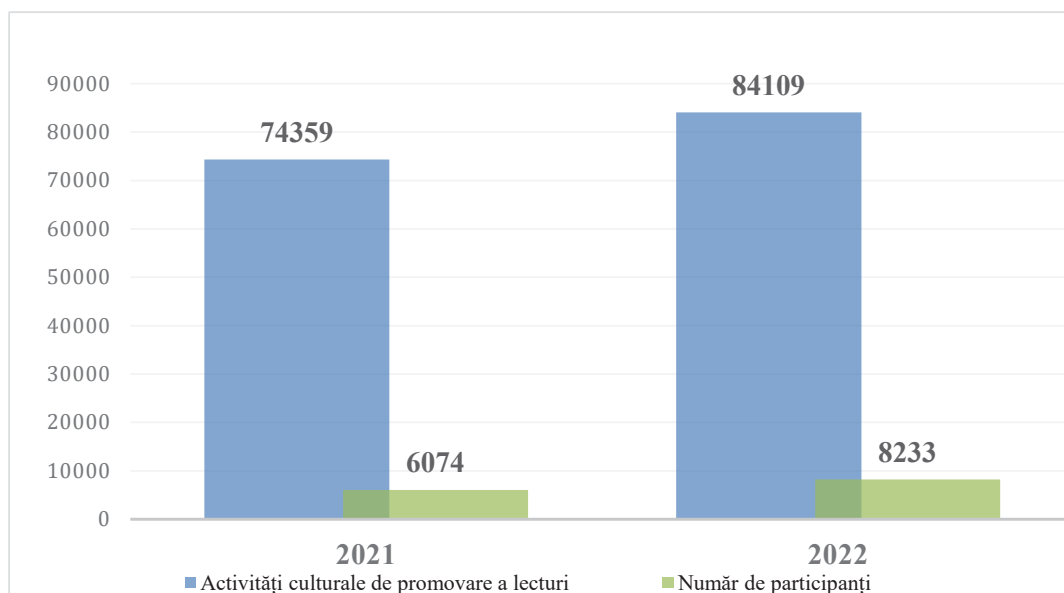
- încurajarea, demonstrarea utilității expunerilor, pozițiilor post-lectură ale utilizatorilor;

- responsabilități asociate: actualizarea/diseminarea informațiilor despre laureații concursurilor, galelor, premiilor (naționale, internaționale), despre bestselleruri, noi resurse, relații cu comunități profesionale și altel [1, p. 33-38].

Odată cu formarea competențelor culturii lecturii la utilizatori, ei vor utiliza serviciile oferite de bibliotecă, contribuind la evoluția lor, dar și la dezvoltarea unei societăți durabile.

În continuare vom analiza situația privind numărul de activități culturale de promovare a lecturii în anul 2022. Se atestă o creștere a numărului de activități de instruire – cu 9.750; de asemenea, crește cu 2.159 numărul de utilizatori participanți (vezi *Diagrama 3*).

Diagrama 3. Activități culturale de promovare a lecturii și numărul de utilizatori participanți

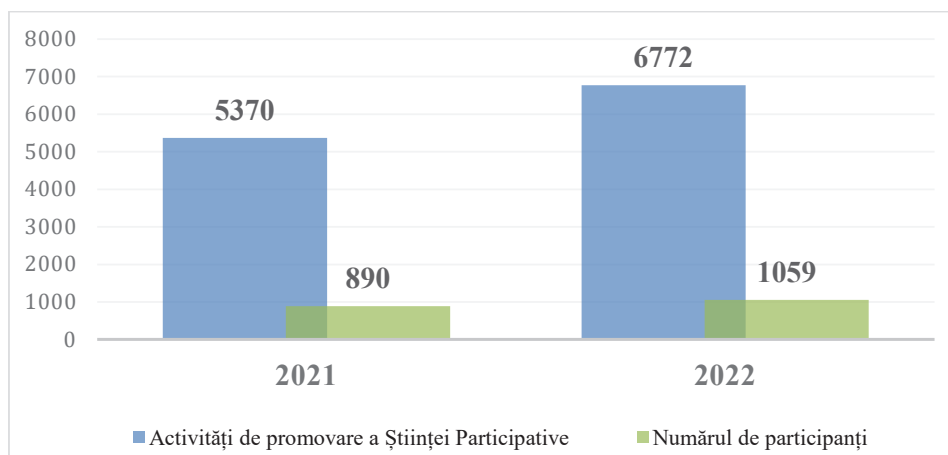
Bibliotecile nu sunt doar incinte în care se depozitează cărțile, sunt și centre comunitare de comunicare și socializare, creativitate, care generează stări de spirit și învățare pe tot parcursul vieții. Pentru a

veni în întâmpinarea cerințelor din ce în ce mai complexe ale utilizatorilor, bibliotecile asigură o gamă largă de servicii. Una din activitățile preconizate în programul LecturaCentral a urmărit activitatea bibliotecii-

lor și a inițiativelor educative de dezvoltare și promovare a științei, fiind pus accentul pe diseminarea conceptelor de știință deschisă și știință participativă. În comparație

cu anul 2021, acest indicator este în creștere cu 1402 de activități, respectiv a crescut numărul de utilizatori participanți cu 169.

Diagrama 4. Activități de promovare a Științei Participative și numărul de participanți

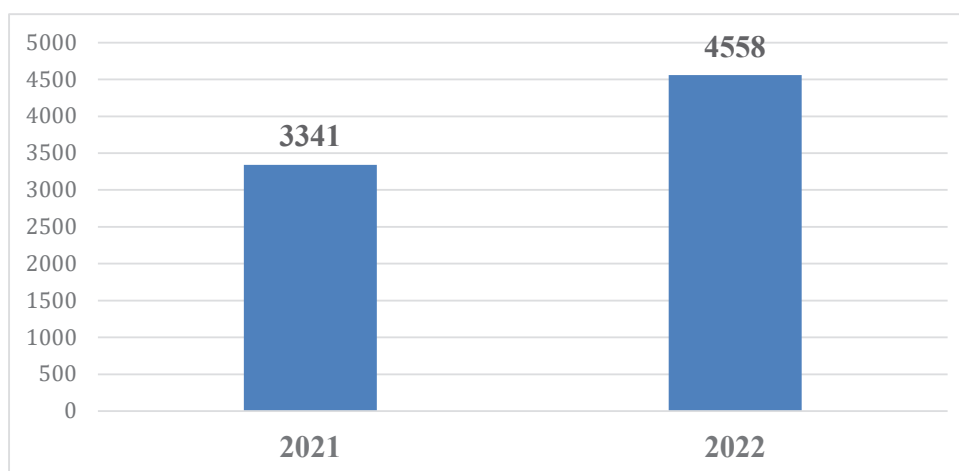

Activitățile organizate de biblioteci în cadrul Programului Național LecturaCentral au sarcina de a promova inovativ cultura lecturii, în scopul educării pe tot parcursul vieții a membrilor comunității, deoarece cultura lecturii este una din condițiile indispensabile unei comunități armonioase, constituită din membri cu un nivel înalt de cultură intelectuală și de comunicare.

Din perspectiva genericului Programului Național LecturaCentral-2022 „Cartea și lectura: context al consolidării relațiilor dintre bibliotecă și comunitate”, în anul 2022 s-a acordat o atenție deosebită relațiilor

dintre bibliotecă și comunitate, dezvoltarea parteneriatelor și serviciilor de bibliotecă privind promovarea cărții și lecturii, atragerea voluntarilor în activitatea bibliotecii și inițierea proiectelor comunitare. În cadrul programului de promovare a cărții și lecturii, în anul 2022 au fost atrași/implicați cu 1217 mai mulți parteneri, actori sociali (APL, ONG, instituții de învățământ, instituții culturale locale: muzee, centre de artă populară etc.). Partenerii au contribuit prin diferite modalități, de exemplu, finanțare, training, materiale promoționale, expertiză etc.

Diagrama 5. Implicarea partenerilor în activitățile de promovare a cărții și lecturii

Este important să stimulăm ideea de dezvoltare de parteneriate între bibliotecile de diferite tipuri (de ex., publice teritoriale și universitare, specializate) pentru realizarea optimă a scopului și obiectivelor Programului Național LecturaCentral.

Eficacitatea Programul Național LecturaCentral, ediția a 5-a, 2022, a fost evidențiată prin crearea unui mediu benefic lecturii, prietenos utilizatorilor; formarea interesului utilizatorilor și non-utilizatorilor bibliotecilor pentru cultura lecturii; implicarea mai activă a bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci în activități pentru promovarea cărții și lecturii; contribuția bibliotecilor în comunicarea offline/online între utilizatori și personalități notorii din țară (scriitori, cercetători, profesori universitari etc.).

În scopul îmbunătățirii calității prestării serviciilor privind promovarea cărții și lecturii în Republica Moldova recomandăm câteva aspecte importante:

- creșterea numărului utilizatorilor prin implicarea și participarea bibliotecilor din sistemul național în cadrul activităților de nivel național (activități online, campanii, concursuri naționale privind promovarea cărții și lecturii);

- promovarea personalităților din localitățile republicii și organizarea activităților în cadrul Programului Național LecturaCentral;

- diversificarea serviciilor de dezvoltare a competențelor de lectură;

- diseminare, promovare a experiențelor/ serviciilor/activităților privind promovarea cărții și lecturii;

- elaborarea materialelor promoționale de calitate adaptate contextului local, utilizarea #lecturacentral.

Sustenabilitatea programului este fundamentată pe rolul esențial al bibliotecilor ca parte integrantă în sistemul cunoașterii, prin promovarea lecturii ca bază pentru informare și învățare pe parcursul vieții. Rolul social al bibliotecii se amplifică odată cu evoluția tehnologiilor informaționale în dezvoltarea socială, contribuind prin organizarea activităților de instruire digitală a utilizatorilor la îmbunătățirea calității vieții membrilor comunității. Utilizarea tehnologiilor informaționale în procesul de promovare a cărții și lecturii demonstrează deschiderea bibliotecilor către noi modalități complexe de promovare a lecturii și cunoașterii.

Referințe bibliografice:

1. COMUNICAT final privind Programul Național LecturaCentral, ediția a V-a, 2022 [online]. [Citat 08.02.2023]. Disponibil: <https://lecturacentral.wordpress.com/2023/02/08/comunicat-final-privind-pnlc-2022/>
2. CORGHENCI, Ludmila. Cultura lecturii și cultura informației: interferențe și condiționare reciprocă. In: Lectura și scările. Culegere de articole. Chișinău, pp. 33-38. [Citat 06 februarie 2023]. Disponibil: http://moldis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1110/Corghenci_Cultura.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. DMITRIC, Ecaterina. Programul Național LecturaCentral, ediția a V-a, 2022 [online]. [Citat 08.02.2023]. Disponibil: <https://www.slideshare.net/rmbiblioteci/programul-naional-lecturacentral-edia-a-va-2022-realizri>
4. LEGE cu privire la biblioteci, nr. 160 din 20.07.2017. Publicat: 18.08.2017. In: Monitorul Oficial, Nr. 301-315 [online]. [Citat 10.01.2023]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/371219/>
5. PROGRAMUL Național LecturaCentral, ediția a 3-a, 2020: Proiect, anexa 2. coordonatori: Liga Bibliotecarilor din Republica Moldova „Alexei Rău”; Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Chișinău, 2019. 14 p. Manuscris.